

A young girl with dark hair, wearing a brown sweater, is sitting at a desk in a classroom, focused on writing in a notebook with a blue pen. In the background, other students are visible, also working at their desks. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

NOTĂ ANALITICĂ

Timpul alocat de tinerii moldoveni studiilor la școală

Studiile gimnaziale și liceale pun baza dezvoltării personalității și determină nivelul de educație de mai departe al populației, care la rândul său, definesc competitivitatea și dezvoltarea pe termen lung a oricărui stat. În această notă analizăm timpul pentru studiile gimnaziale și liceale alocat de tinerii moldoveni cu vârsta de 10-18 ani, prin prisma diferențelor dintre fete și băieți, sate și orașe, precum și dintre familiile cu venituri mai mari și mai modeste.

În acest sens, utilizăm rezultatele Cercetării privind Utilizarea Timpului, realizate de către Biroul Național de Statistică.

Cine alocă mai mult timp studiilor: băieții sau fetele?

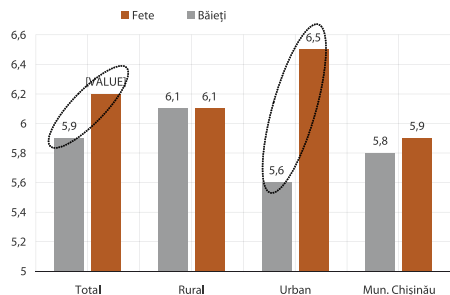
Fiecare a zecea persoană de 10 ani și peste din Republica Moldova (sau 10,5% din populația țării

de vârsta respectivă) urmează o formă de instruire într-o instituție de învățământ din țară. Aceste persoane petrec zilnic câte 5,9 ore la ore/prelegeri sau efectuând temele.

Din eșantionul de persoane supuse cercetării utilizării timpului (populația de 10 ani și peste) structura pe vârste a persoanelor care au practicat activitatea „studiu”¹ a inclus: 50% persoane de 10-18 ani, 41,6% persoane de 19-24 ani, 7,5% persoane de 25-29 ani și 0,8% de persoane de 30 de ani și peste. Timpul alocat pentru studii de tinerii moldoveni cu vârsta de 10-18 ani diferă în funcție de sexe. Astfel, fetele alocă mai mult timp pentru lecții la școală și teme pe acasă în comparație cu băieții de aceeași vârstă (6,2 ore față de 5,9 ore pe zi). Cele mai mari diferențe se observă în mediul urban, unde fetele alocă cu 0,9 ore mai mult pentru studii în comparație cu băieții (figura 1).

¹ Conform Clasificatorului activităților Cercetării privind utilizarea timpului activitățile din categoria „studiu” includ: (i) școală sau universitate care include cursuri și prelegeri, teme (pe acasă); (ii) studiu în timpul liber.

Figura 1. Timpul alocat de persoanele cu vârsta 10-18 ani pentru studii la „școală sau universitate”² pe medii de reședință și sexe, ore pe zi

Sursa: BNS

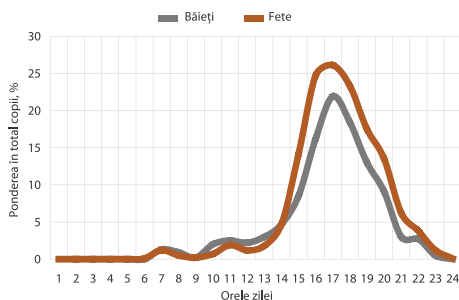
În general, fetele de 10-18 ani alocă mai mult timp pregătirii temelor pe acasă în comparație cu băieții (2 ore față de 1,7 ore în mediul rural; 2 ore față de 1,8 ore în mediul urban; și 1,9 ore față de 1,8 ore în mun. Chișinău). În plus, o pondere mai mare din fete încep a lucra la temele pe acasă mai devreme și o pondere mai mică fac temele seara târziu sau a doua zi dimineața, spre deosebire de băieți.

Figura 2 denotă o creștere rapidă a ponderii fetelor de 10-18 ani care își fac temele pe acasă după ora 14.00, după revenirea de la școală și pauza de prânz. Băieții, în schimb, încep masiv pregătirea temelor pe acasă începând cu ora 16.00. În plus, un procent mai mare de băieți alocă mai mult timp pentru temele pe acasă în prima jumătate a zilei, în comparație cu fetele.

Timpul mai lung alocat de fete pentru lecții la școală sau universitate și temele pe acasă este corelat și cu o reușită școlară ceva mai bună a acestora în raport cu băieții. Astfel, nota medie obținută de fete la bacalaureatul din 2012 a fost de 7,39 față de 7,02 la băieți. Totodată, ponderea băieților în clasele din cadrul învățământului obligatoriu este mult mai mare față de ponderea din clasele liceale și universități. Astfel, în 2012/2013, ponderea băieților

din clasele 5-9 a fost de 51,5%, în timp ce în clasele 10-11(12), ponderea scade până la 44,2% și 44,0% în cazul instituțiilor de învățământ superior.

Figura 2. Ponderea persoanelor de 10-18 ani care desfășoară activitatea „teme (pe acasă)”, pe sexe și orele zilei³

Sursa: BNS

Unde tinerii învață mai mult timp: la sate sau în orașe?

Există anumite diferențe, însă neesențiale, între timpul pentru activitatea „școală sau universitate” alocat de tinerii de vârsta 10-18 ani în funcție de mediul de reședință: 6,1 ore pe zi în mediul rural, 6,0 ore pe zi în mediul urban și 5,8 ore pe zi în mun. Chișinău (tabel 1). De fapt, timpul mai mare pentru „școală sau universitate” alocat de tinerii de vârsta menționată la sate este datorat oportunităților mai limitate pentru activități extra-curriculare, precum și pentru distracții. În plus, o altă explicație ar putea viza și motivația mai mare a tinerilor de la sate, având în vedere nivelul de viață mai scăzut față de cei din orașe sau capitală.

Totodată, tinerii de 10-18 ani din orașe alocă aproape de 2 ori mai puțin timp pentru îngrijirea gospodăriei și a familiei în raport cu cei de la sate (0,7 ore față de 1,3 ore pe zi). Prin urmare, timpul alocat de tinerii din mediul rural pentru viața socială și divertisment este cu 22% mai mic față de cel al tinerilor de aceeași vârstă din mediul urban.

² Timpul petrecut la ore/prelegeri și timpul petrecut efectuând temele pe acasă.

³ Concluzia privind faptul că majoritatea fetelor tind să facă temele pe acasă mai devreme decât băieții este confirmată de coeficientul de asimetrie (skewness) calculat pentru ambele serii de timp. Astfel, în cazul băieților seria de timp este înclinată mai mult spre dreapta, față de fete (coeficientul de asimetrie este de 1,6, în timp ce pentru fete este de 1,4).

Tabel 1. Durata medie a activităților de „școală sau universitate”, „viață socială și divertisment” și „îngrijirea gospodăriei și a familiei” a persoanelor de 10-18 ani, pe medii de reședință, ore pe zi

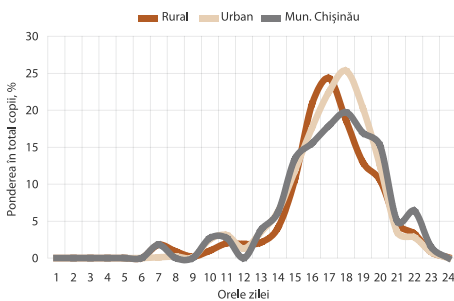
	Școală sau universitate	Viața socială și divertisment	Îngrijirea gospodăriei și a familiei
Rural	6,1	2,8	1,3
Urban	6	3,6	0,7
mun. Chișinău	5,8	2,6	0,7

Sursa: BNS

În pofida faptului că tinerii de la sate alocă mai mult timp pentru frecventarea școlii, aceștia alocă ceva mai puțin timp pentru temele pe acasă, în comparație cu cei din orașe (1,8 ore față de 1,9 ore pe zi). Totuși, diferența respectivă nu este una esențială.

Totodată, figura 3 relevă că majoritatea tinerilor de 10-18 ani din mediul rural încep pregătirea temelor pe acasă în jurul orelor 17.00, în timp ce cei din mediul urban – în jurul orelor 18.00. În mun. Chișinău, tinerii de această vârstă amână efectuarea temelor pe acasă pentru ore și mai târziu.

Figura 3. Ponderea persoanelor de 10-18 ani care desfășoară activitatea „teme (pe acasă)”, pe medii de reședință și orele zilei

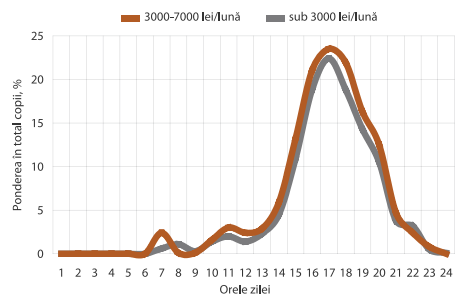
Sursa: BNS

Cauza ar putea ține de faptul că în multe orașe se practică studiile în două schimburi (dimineața și după masă), ceea ce influențează și perioada de timp când elevii își fac temele pe acasă. Drept rezultat, în mediul urban, dar mai ales în mun. Chișinău, observăm creșterea ponderii tinerilor care își fac temele pe acasă în jurul orelor 10-11, precum și în orele târzii (în mun. Chișinău).

În ce măsură nivelul bunăstării familiei influențează timpul alocat studiilor?

Copiii de vârstă 10-18 ani din familiile cu venituri mai modeste (sub 3000 lei pe lună) alocă ceva mai puțin timp studiilor la școală/universitate și, inclusiv, temelor pe acasă (figura 4). O cauză ar putea consta în faptul că acești copii, în special la sate, sunt nevoiți să ajute părinții la activitățile ce țin de îngrijirea gospodăriei în detrimentul timpului alocat pentru studii. Astfel, tinerii din familiile cu venituri mai mici de 3000 lei pe lună alocă cu circa 8% mai mult timp pentru îngrijirea gospodăriei și a familiei față de cei din familiile cu venituri de peste 3000 lei pe lună.

Figura 4. Ponderea persoanelor de 10-18 ani care desfășoară activitatea „teme (pe acasă)”, pe nivelul de venituri a gospodăriei și orele zilei

Sursa: BNS

În plus, înclinația mai moderată pentru studii a copiilor din familiile cu venituri mai reduse poate fi influențată de nivelul mai scăzut de studii a părinților (există o legătură inversă dintre nivelul de studii și nivelul de venituri⁴). Aceasta denotă importanța creșterii nivelului de educație și instruire atât a copiilor, cât și a părinților, în special prin intermediul instruirii continue.

Concluzii:

- Tinerii din Moldova alocă mai puțin timp pentru studii și mai mult timp pentru distracții în comparație cu alte state europene;
- O proporție mai mare din fetele cuprinse de eșanționul cercetării încep pregătirea temelor pe acasă mai devreme și le amână mai rar pentru seară sau pentru a doua zi dimineața, spre deosebire de băieți;
- Nu există diferențe esențiale între timpul pentru studii alocat de copiii din sate și cei din orașe;
- Copiii din familiile cu venituri mai mici alocă mai puțin timp studiilor, fapt ce îi pot expune riscului de sărăcie, având în vedere legătura inversă între nivelul de venituri și nivelul de studii al părinților.

Recomandări:

- Diversificarea curriculumului, modernizarea programelor școlare și dezvoltarea activităților extra-curriculare în cadrul școlilor ar putea motiva elevii să manifeste un interes mai sporit pentru studii și să aloce mai mult timp pentru aceste activități;
- Comunicarea dintre profesori și părinții elevilor este foarte importantă pentru responsabilizarea și disciplinarea elevilor. Astfel, școlile trebuie să încurajeze parteneriatele școlare, interacțiunea mai intensă dintre profesori, elevi și părinții acestora în cadrul evenimentelor culturale, ședințelor organizatorice sau întâlniri individuale;
- Este necesar de asigurat condiții facile pentru educație pentru toată populația, inclusiv pentru tinerii din familii cu venituri mai modeste. Pentru a dezvolta un sistem educațional mai inclusiv, statul poate utiliza mai multe pârghii. Astfel, sistemul de asistență socială trebuie să fie mai bine ținut în favoarea celor care au nevoie, cu adevărat, de ajutor din partea statului. Totodată, este oportună examinarea posibilității introducerii sistemului de burse sociale pentru elevii din familiile nevoiașe, în așa mod încât copiii, indiferent de nivelul de venituri al părinților, să poată avea oportunități egale de studii. O altă pârghie ține de reglementarea mai clară a cotizațiilor în așa numitele „fondurile școlii” sau „fondurile clasei” plătite regulat de părinții elevilor.

Acest material a fost elaborat în baza rezultatelor Studiului privind Utilizarea Timpului, realizat de Biroul Național de Statistică, cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Guvernului Suediei în cadrul proiectului ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”. Opiniile exprimate în această notă nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politicile oficiale ale agențiilor ONU, Guvernului Suediei sau Biroului Național de Statistică.

Elaborat de: Centrul analitic independent Expert-Grup

Design: Ion Axenti

Foto: PNUD

⁴ „Relația dintre dezvoltarea capitalului uman și echitate în Republica Moldova”, European Training Foundation, 2011, <http://www.erisee.org/downloads/2013/2/Human%20Capital%20Development%20Review%202011%20ENG.pdf>.